

TALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 47/2012 vp

Valtioneuvoston selvitys komission suosituksesta neuvostolle komission valtuuttamisesta aloittamaan neuvottelut sopimuksesta yhdistetyn patenttioikeudenkäyntijärjestelmän perustamiseksi (patenttilitigaatiosopimus)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 28 päivänä marraskuuta 2012 lähettänyt jatkokirjelmän 3. TEM 26.11.2012 asiassa E 47/2009 vp talousvaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Liisa Huhtala, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Jussi Karttunen, oikeusministeriö
- toimistopäällikkö Laila Jungfelt ja apulaistoitimistopäällikkö Marjo Aalto-Setälä, Patentti- ja rekisterihallitus
- lakimies Minna Aalto-Setälä, Keskuskauppa-kamari

- asiantuntija Riikka Tähtivuori, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- lainopillinen asiamies Tiina Toivonen, Suomen Yrittäjät
- puheenjohtaja Jonna Sahlin, Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- IPR University Center — Immateriaali-oikeusinstituutti
- Suomen teollisoikeudellinen yhdistys ry.

Viitetiedot

Valiokunta on aikaisemmin antanut asiasta lausunnot TaVL 14/2009 vp ja TaVL 38/2009 vp (yhdistettynä asian U 54/2000 vp käsittelyyn).

VALTIONEUVOSTON JATKOKIRJELMÄ

Ehdotus

Eurooppalaisen patenttijärjestelmän kehittämisen sisältää kaksi pääelementtiä:

- 1) EU-asetuksilla luotava yhtenäinen patenttisuoja (mukana 25 jäsenvaltiota) sekä
- 2) kansainvälisellä sopimuksella perustettava yhdistetty patenttituomioistuin.

Yhdistettyä patenttituomioistuinta koskeva sopimus tulee voimaan sen jälkeen, kun 13 jäsenvaltiota (mukaan lukien Saksa, Ranska ja Yhdistyneet Kuningaskunnat) ovat ratifioineet sen kansallisesti. Vaikutukseltaan yhtenäistä eurooppapatenttia koskevia asetuksia ryhdytään sovelta-
maan vasta tuomioistuinsopimuksen voimaantu-

lon jälkeen ja tuomioistuimen käynnistettyä toimintansa. Yhtenäinen suoja ulottuu ainoastaan niihin maihin, jotka ovat mukana tuomioistuinjärjestelmässä.

Yhtenäinen patenttisuoja perustuu SEUT 329(1) artiklan mukaiseen tiiviimpään yhteistyöhön, johon osallistuu 25 jäsenvaltiota. Italia ja Espanja ovat jättäytyneet tässä vaiheessa yhteistyön ulkopuolelle.

Sopimusluonnoksen mukaiseen patenttituomioistuimen perusrakenteeseen ja sen toiminnan pääpiirteisiin ei ole tullut asiallisia muutoksia. Tuomioistuimen rakenteen ja pääpiirteiden osalta tässä yhteydessä viitataan aikaisemmissa, käsillä olevaa asiaa koskevassa E-kirjelmässä (E 47/2009 vp) ja sen 1. jatkokirjelmässä 6.11.2009 selostettuun.

Mainitussa E-kirjelmässä ja sen jatkokirjelmässä selostettuun nähden huomattavin muutos on tapahtunut koskien patenttituomioistuin sopimuksen siirtymäkautta. Sopimusluonnoksen mukaan siirtymäkausi, jonka aikana kansallisilla tuomioistuimilla säilyisi rinnakkainen toimivalta ns. "klassisten" eurooppapatenttien osalta, olisi seitsemän vuotta (aikaisemmin viisi vuotta). Tämän lisäksi kyseistä ajanjaksoa olisi mahdollista pidentää enintään seitsemällä vuodella.

Valtioneuvoston kanta

Suomi pitää tärkeänä patenttijärjestelmän kehittämistä Euroopassa, ja nyt ollaan ottamassa mer-

kittäviä edistysaskelia pitkään jatkuneessa prosessissa. Suomi voi hyväksyä kokonaisuudesta saavutetun neuvottelutuloksen.

Tavoitteena on patenttijärjestelmä, joka vastaa yritysten tarpeita olemalla nykyistä järjestelmää kustannustehokkaampi, laadukkaampi ja oikeusvarmempi. Suomi pitää myös tärkeänä, että eurooppalainen patentti-infrastruktuuri säilyy korkeatasoisena ja elinvoimaisena.

Jatkotyön osalta Suomi pitää tärkeänä turvata aito mahdollisuus vaikuttaa järjestelmän käyttöönottoon ja viimeistelyyn liittyviin ratkaisuihin. Vaikutuksiltaan yhtenäisen eurooppapatentin osalta tällaisia avoimna olevia keskeisiä kysymyksiä ovat muun ohella vuosimaksujen taso ja jakokriteerit. Patenttituomioistuimen toiminnan käynnistämiseen liittyviä keskeisiä avoimna olevia kysymyksiä ovat puolestaan erityisesti tuomioistuimen työjärjestyksen laatiminen, tuomioistuinmaksuista sopiminen ja tuomioistuimen rahoitus. Vaikutusmahdollisuutensa turvatakseen Suomi katsoo välttämättömäksi allekirjoittaa yhdistettyä patenttituomioistunta koskeva sopimus.

Suomen kansalliset ratkaisut sekä patenttituomioistuin sopimuksen ratifioinnista että tuomioistuimen 1. asteen jaostoratkaisuista valmistellaan erikseen normaalien menettelytapojen mukaisesti.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä. Talousvaliokunta on käsitellyt sekä yhteisöpatenttiin että patenttituomioistuinjärjestelmään liittyviä kysymyksiä useissa aikaisemmissa lausunnoissaan, viimeksi syksyllä 2009 (TaVL 16/2000 vp, TaVL 9/2006 vp, TaVL 8/2007 vp, TaVL 25/2008 vp, TaVL 14/2009 vp ja TaVL 38/2009 vp). Aiempien kannanottojensa mukaisesti talousvaliokunta puoltaa osallistumista yhtenäisen patenttisuojan jatkovalmiste-

luun ja yhdistettyä patenttituomioistuinta koskevan sopimuksen allekirjoittamista. Vaikka kaikkia neuvotteluille asetettuja tavoitteita ei ole pystytty saavuttamaan, on Suomen kannalta paras ratkaisu olla mukana vaikuttamassa päätöksentekoon.

Patenttituomioistuimen taloudelliset vaikutukset. Tuomioistuimen perustamiskustannuksista tai budjettivaikutuksista ei toistaiseksi ole esitetty täsmällisiä arvioita. Se, että EU ei olisi tuo-

mioistuinjärjestelmää koskevan sopimuksen osapuoli, merkitsisi, että tuomioistuinjärjestelmän rahoittaminen ei voisi tapahtua ainakaan suoraan EU:n talousarvion kautta.

Patenttituomioistuimen perustamisesta ja toiminnasta aiheutuvien kokonaiskustannusten lisäksi ehdotuksella toteutuessaan olisi todennäköisesti taloudellisia vaikutuksia myös kansallisesti mahdollisen paikallisjaoston (tai muiden sopimusvaltioiden kanssa yhdessä perustettavan aluejaoston) perustamisen ja toiminnan myötä. Eduskunnassa on tällä hetkellä käsittelyssä hallituksen esitys IPR-asoiden keskittämisestä markkinaoikeuteen, mikä mahdollistaisi markkinaoikeuden resurssien ja puitteiden hyödyntämisen myös mahdollisena paikallis- tai aluejaostona.

Patentti- ja rekisterihallituksen asema. Aiempiin lausuntoihinsa viitaten talousvaliokunta painottaa tarvetta turvata kansallisten tutkivien patenttiovirastojen toimintaedellytykset niin rahoituksen kuin toimivien tutkimuspuitteidenkin osalta. PRH on nykyisin nettobudjetoitu virasto,

ja sen patentti- ja innovaatiolinjan rahoitus perustuu täysimääräisesti asiakasmaksuihin. On odotettavissa, että yhtenäispatentin voimaantulo vähentää merkittävästi viraston tuloja. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että kansallisella patenttiovirastolla on jatkossakin taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset jatkaa toimintaansa.

Jatkovalmistelu. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että tuomioistuimen rahoituksesta ja maksuista saadaan riittävät tiedot ennen kansallisen ratifioinnista päättämistä. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, ettei rahoitusmallista tule niin kallista, että erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuudet oikeudenkäynteihin tosiasiallisesti vaikeutuvat.

Lausunto

Lausuntonaan talousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Mauri Pekkarinen /kesk
vpj. Marjo Matikainen-Kallström /kok
jäs. Lars Erik Gästgivers /r
Teuvo Hakkarainen /ps
James Hirvisaari /ps
Harri Jaskari /kok
Pia Kauma /kok

Jukka Kärnä /sd
Eero Lehti /kok
Päivi Lipponen /sd
Sirpa Paatero /sd
Arto Pirttilahti /kesk
Kaj Turunen /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller.